

ČÁST 5.

OBCHOD

OSNOVA: Děti zmapují, odkud pochází jejich oblečení. Zamyslí se nad podmínkami, které vládnu v oděvních továrnách v Bangladéši, a přečtou si novinové články věnované zřícení továrny v Dháce.

KLÍČOVÁ OTÁZKA: Měli bychom se starat o to, jak a kde se naše oblečení vyrábí?

BUDETE POTŘEBOVAT:

- mapu světa a samolepicí lístečky
- fotografie oděvních závodů (ke stažení na <http://www.varianty.cz/globalschools/>)
- vytištěné podklady 5a a 5b
- papíry, tabule, nůžky, psací potřeby, prádelní šňůra a kolíčky
- šablony oblečení (tričko a šortky)

1. Děti se zabývají otázkou globálního obchodu, jak je představena v příběhu.

Faríдовu irskou mikinu ušili v Bangladéši. Děti prozkoumají cedulky na svém oblečení a na mapu světa umístí samolepicí lístečky tam, kde bylo vyrobeno.

2. Děti si prohlédnou fotografie bangladéšských továren a prodiskutují, co se v nich děje.

Na podkladu 5a spojí jednotlivé lidi s příslušnými informacemi.

3. Děti si přečtou článek věnovaný zřícení továrny v Bangladéši:

Každá dvojice dostane přidělenou jednu skupinu lidí z podkladu 5a ("Skoro všichni z nás", "Lidé, co pracují v oděvních závodech" atd.). Děti si zapíší, co článek říká o jejich skupině lidí a prezentují své závěry.

Pro přiblížení toho, jak se o katastrofě psalo v českých médiích můžete využít např. článek "Levný textil pro celý svět. Ve zřícené továrně v Dháce se šilo i pro Čechy."

4. Děti uspořádají debatu o komentářích ke článku, (viz níže).

Na jednu stranu třídy se umístí nápis „souhlasím“ a na druhou „nesouhlasím“.

Za každý komentář se děti postaví na jednu či druhou stranu v závislosti na tom, co si o něm myslí.

Požádejte některé děti, aby vysvětlily svůj postoj ke komentářům.

5. Děti napíší vlastní komentáře do diskuse, které umístí na prádelní šňůru.

Děti vystřihají z papíru tvary libovolného oblečení a na ně napíší svá mínění o oděvních továrnách.

Pověsí svůj kus oděvu na šňůru mezi ostatní komentáře.

Mohou také napsat příspěvek na blog školy, či do školního časopisu.

6. Děti vstoupí do rolí zaměstnanců různých oděvních továren a pustí se do hry (viz instrukce níže), poté prodiskutují, jak se během ní cítily, jaké podmínky by zajistily pro všechny své zaměstnance, a to včetně přestávek, minimálních mezd, propouštění, dovolených a ochrany zdraví.

7. Děti navštíví obchody, kde si kupují oblečení, a zjišťují, odkud pochází a jaká práva mají zaměstnanci, kteří ho vyrábějí.

Komentáře z diskuse na webové stránce idnes:

„Mě osobně je ukradené, odkud ty kalhoty jsou, zajímá mě akorát jestli se mi líbí a sedí mi.“

„Nechci to co nejlevněji, ale najímat si detektiva aby zjistil původ fakt nehodlám.“

„Jde o zisky velkých společností, ale kdo na ně tlačí, aby měli co nejnižší ceny doslova všeho? Jsme to my všichni, co si hrajeme na kulturní výkvět světa.“

„Někomu velmi, velmi chudému poskytneme nákupem těchto výrobků prostředky k samotnému přežití. Když nikdo nebude kupovat jejich výrobky, tak tam nebudou mít ani tuhle mizernou práci.“

„Pokud by se pustilo na evropský trh jen takové zboží, které vzniká za minimálně evropských podmínek a norem, začal by se dělat textil opět i v EU.“

TOVÁRNA NA ODĚVY – HRANÍ ROLÍ

- Třída se rozdělí na tři (nebo šest) skupin. Každá skupina představuje jeden oděvní závod, který bude vyrábět oblečení stříháním, lepením a barvením šablon z podkladu 5b.
- Každá továrna jmenuje dva manažery, kteří obdrží pravidla pro svou skupinu (viz níže). Vysvětlí a zavedou pravidla ve svých týmech včetně toho, že v případě nutnosti dají svým zaměstnancům výpověď, a dohlížejí na to, aby oblečení splňovalo nároky na kvalitu.
- Skupina A dostane modré a červené barvy a jedny nůžky.
- Skupina B dostane několik různých barev a dvoje nůžky.
- Skupina C dostane spoustu barev i nůžek.

- Rozdejte všem skupinám šablony z podkladu 5b a papír.
- Skupiny dostanou 20–30 minut, skupiny B a C mají čas i na přestávky.
- Každé dítě si pak vypočítá, kolik peněz skupina vydělala, na základě toho, kolik vyrobili oděvů a kolik dostávají zapláceno za kus.

SKUPINA A

Dostáváte 5 korun za oděv.

Žádné přestávky.

Žádná možnost odskočit si na záchod.

Zákaz mluvení.

Tričko barvěte červeně a šortky modře.

Pokud zaměstnanci mluví nebo odpočívají, dostávají výpověď.

Pokud uděláte chybu, přijdete o 2 koruny.

SKUPINA B

Dostáváte 15 korun za oděv.

Máte možnost udělat si jednu třiminutovou přestávku.

V případě potřeby si můžete jednou zajít na záchod.

Při práci spolu nesmíte mluvit, jen o přestávce.

Sami si můžete zvolit, jak bude vaše oblečení vypadat, smíte však používat jen přidělené barvy.

SKUPINA C

Dostáváte 30 korun za oděv.

Máte možnost udělat si dvě třiminutové přestávky.

Kdykoli si můžete odskočit na záchod.

Můžete spolu mluvit.

Sami si zvolte, jak bude vaše oblečení vypadat.

Nezapomeňte, že nůžky jsou ostré a buďte opatrní – kdybyste se stříhli, máte k dispozici náplast.

Ke každé skupině lidí připojte vhodný popis.

Skoro všichni z nás

V Bangladéši i jinde ve světě jsou lidé, kteří se snaží věci zlepšovat. Řada továrních dělníků z Bangladéše se připojuje ke skupinám usilujícím o lepší podmínky. V okolním světě zase působí organizace, které se pokoušejí přesvědčovat podnikatele i vlády, aby se zasadili o změny, které z oděvních továren vytvoří lepší pracovní prostředí.

Lidé, kteří pracují v oděvních závodech

Nakupují oděvy od výrobců a prodávají je v různých zemích po celém světě.

Organizace/akční skupiny

Většinu lidí z této skupiny tvoří ženy. V Bangladéši často pracují na dlouhé směny a mnohé z nich vydělávají přibližně 1570 korun měsíčně. Nežádka jsou zaměstnány ve velmi stísněných a někdy i nebezpečných podmínkách, protože může dojít k nehodě nebo k požáru.

Oděvní firmy/
majitelé továren/
dodavatelé

Lidé, kteří vlastní a provozují oděvní závody v Bangladéši, platí zaměstnancům za práci v továrnách a hotové oděvy prodávají obchodníkům. Někteří prohlašují, že je těžké zajistit svým zaměstnancům bezpečné pracovní prostředí a důstojnou mzdu, protože obchodníci od nich chtějí nakupovat oblečení za velmi nízké ceny. Tvrdí, že jsou pro Bangladéš hodně důležití, protože dávají spoustě lidí práci.

Obchodníci

Lidé v Evropě i jinde, kteří nakupují oblečení ušité v zemích celého světa.

